

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

18. Quando stipendium Missæ fuerit ab Episcopo taxatum, vel a consuetudine; si petens Missam non det stipendium integrum, & iustum, an potuerit Sacerdos ab uno, vel diuersis tot parua huiusmodi ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

Atque SS. Eucharistiæ Sacram. Ref. XVIII. & c. 9

dicitur evidens, quando colligitur ex coniecturis, *l. licet Imperator, ff. de leg. 1. & leg. non ad ea de conditionibus & demonstrationibus. Abbas consil. 68. 2. part.* Tum quia testatoris voluntas coniecturata idem operatur quod expressa, *l. si servus plurium, §. fin. de legat. 1.* præsertim quando illam interpretatur coniecturis non captiosis. Comitulus. *Responsorum Moralium, lib. 7. quest. 1. 3. n. 4.* post Sylvestrum, Couarruuiam, & Navarum, ibidem citatos. Tum quia pius est, voluntatem Testatoris piè interpretari, Comitulus, *responsorum moralium, lib. 7. q. 14. n. 9.* Tum quia illa interpretatio semper faciendâ est, quæ fauere animæ. Constant. Roger. *de iur. interp. vers. 8. Videamus, n. 2.* immò cum de favore animæ agitur, verba latè semper sunt accipiendâ, vt notat Bartolus in *Authent. Sacramentum puerum, Cod. Si aduer. vend. Galarat. renuntiat. 23. num. 4.* Tum denique, quia cum tractatur de commodo, & vilitate animæ, recurrendum est ad verisimilem Testatoris voluntatem, quæ licet aperta non sit, est tamen omninò seruandâ, *l. cum res in princ. ff. de leg. 1. Sicut ceteri, Cod. de testam. Mantica de coniect. vlt. volum. lib. 3. tit. 19. n. 1. & 2.* Vbi probat in testamento, si quid dubium, vel ambiguum scriptum sit, illud benignè interpretandum, & seruandum id, quod credibile esse cogitatum: *l. cum in testamento, ff. de vetus. dub. Baldus in lege fin. in vlt. nor. C. de hered. inst.*

5. Vnde ex his dicendum est, & sequitur contra Marchinum, Sacerdotem obtinentem Capellaniam, de cuius fundatione nullo modo constat, sed illud tantum certum est teneri ad celebrandum quotidie in tali Ecclesiâ, vel in tali Altari cum stipendio conuenienti, sequitur inquam ex dictis, supra dictum Sacerdotem teneri applicate valore Missarum pro Fundatore Capellanie. Et ita hanc sententiam ex omnibus superius adductis tenet Barola, *consil. 1. 4. per totum. Vide etiam Syluium in Resol. Var. tom. 2. verb. Missa 4. in Respons. ad 1.*

RESOL. XVIII.

Quando stipendium Missæ fuerit ab Episcopo taxatum vel à consuetudine, si petens Missam non det stipendium integrum & iustum, an potuerit Sacerdos ab uno, vel à diuersis tot parua huiusmodi stipendia accipere, quæ insie elemosyna æquivalent, & vnum tantum pro omnibus illis Missæ Sacrificium offerre? Et quid, quando adsit expressa promissio de dicenda Missa pro illo paruo stipendio? Ex p. 2. tr. 14. Ref. 7.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam Rodriquez in *sum. tom. 4. c. 52. n. 4. Corduba lib. 1. q. 4. dub. 4. Angles in Flor. part. 1. q. de valore Missæ, art. 2. concl. 2. appen. 2. Nugus in 3. p. tom. 1. q. 83. art. 1. dub. 9. concl. 2. Fernandez in exam. Theol. moral. part. 3. cap. 5. §. 9. n. 3. Valquez in 3. p. tom. 3. disp. 234. cap. 3. num. 18. Fillucius tom. 1. tract. 5. c. 6. n. 188. Scorzia de sacrif. Missæ lib. 2. c. 10. n. 4. Fraxinellus, & Suarez vbi infra.* Et ratio est, quia iniusta est eius postulatio, qui pro tenui stipendio totum peteret sacerdotis obsequium, & cum ipsi sacerdoti manifesta iniuria fiat, meritò potest se indemnem seruare.

2. Verum est, quòd Corduba, Homobonus de Bonis in *exam. eccles. part. 1. tract. 4. c. 13. quest. 118. & Fraxinellus de oblig. sacerdot. scilicet 4. concl. 2. §. 2. n. 1.* limitant hanc sententiam, & dicunt, non procedere, quando adsit expressa promissio, de dicenda Missa pro illo paruo stipendio, alioquin virtus fidelitatis violaretur.

3. Sed hæc limitatio, vt bene obseruat Suarez in

3. part. tom. 3. disp. 86. sect. 4. stando in rigore iustitiæ, non videtur necessaria, quia tali sacerdoti fit iniuria. Cogitur enim ob paupertatem inæquale stipendium acceptare. Potest ergo, non obstante priori pacto, se indemnem seruare, sicut famulus, aut operarius, cui condigna merces non tribuitur, potest damnus suum resarcire, etiam si in principio ob paupertatem coactus sit pacisci pro iniusto, & inæquali stipendio, & similiter, qui ob necessitatem cogitur triticum emere iniusto pretio, potest sine iniustitia, alia via, se indemnem seruare. Ita Suarez, & post illum noster Molfesius tom. 1. tract. 3. cap. 17. n. 89. qui citat Reginaldum, & Mirandam. Ita vsque modo in hoc casu probabiliter quis consulere poterat.

4. Sed nunc contrariam opinionem docent Illustrissimi Cardinales in decreto, §. 3. & antea docuerunt multi DD. quos citat, & sequitur Bonacina de Sacram. disp. 4. q. vlt. punct. 7. §. 2. n. 8. licet pro sua opinione adducat aliquos auctores, potius contrariam sententiam docentes.

RESOL. XIX.

An quando stipendium Missæ est aliquo in loco taxatum, & Sacerdos, qui nihil habet, vnde viuat, possit deinde ad iusti stipendij rationem Missas applicare? Ex p. 5. tr. 13. & Miscell. 1. Ref. 52.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Peyrinus de *princ. tom. 3. c. 1. n. 26.* per ea, quæ ego ipse adduxi in *1. p. tract. 14. resol. 7.* Neque, ait ille, huic opinioni videtur obstare decretum sacre Congregationis de celebratione Missarum, §. 2. vbi Congregatio sub obtestatione diuini iudicij mandat, vt tot Missæ dicantur, quot fuerunt præscriptæ, quamuis recepta stipendia sint exigua, & incongrua. Nam debet intelligi, quando Sacerdos omninò voluntariè, non coactus paupertate, contentus fuit oblatio stipendio, & expressè promisit se tot Missas integras dicturum; quo modo etiam limitauit Suarez, & tunc tenebitur magis ratione fidelitatis, & præcepti, quam iustitiæ. Ita Peyrinus.

Quæ hic est Ref. antecessens, & infra lege doctrinâ Ref. 1. post seq. & supra ex Ref. 14. vnde §. Nec obstat secundo, & §. seq. ad medium, à veris. Ideo etiam.

2. Sed contrariam sententiam ego docui vbi supra nam dictum decretum absolute loquitur, & vbi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus; & verba decreti sunt ita clara, vt aliquam expositionem minimè admittant, & ita etiam sentiunt docti recentiores à me consulti.

RESOL. XX.

An Sacerdos, qui accipit stipendium ab aliquo pro Missa applicanda, teneatur ei applicare fructum ex opere operantis, & orationes, aliæque, quæ in Missa fiunt? Ex p. 5. tr. 14. & Misc. 2. Ref. 80.

§. 1. **R**equens & curiosus est casus, fortasse amice Lector non aliam, quam affirmatiuam sententiam expectabis. Sed negatiua opinio habetur in thesibus Theol. Collegij Romani Societ. I E S V lib. 8. n. 173. & illam docet Coninck de Sacram. q. 83. art. 1. dub. 10. n. 195. & post illum doctus Hurtadus de Sacram. disp. 3. de sacrificio Missæ, diffio. 8. in fine, vbi sic ait; Obseruandum est celebrantem non teneri ad applicandum Sacrificium, nisi quoad fructum ex opere operato pro eo, à quo stipendium accipit, non verò quoad fructum ex opere operantis, nec alius exigitur nisi prior ille, alias Sacerdos non satisfacere,